

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia lipca 2011 r.

**Pani
Renata Półzięć**

**Dyrektor
Domu Dziecka im. J. Korczaka
w Strzyżowie**

LRZ-4101-06-01/2011
P/11/092

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła kontrolę funkcjonowania Domu Dziecka im. Janusza Korczaka w Strzyżowie (zwanego dalej Domem) oraz jego współdziałania z innymi instytucjami na rzecz powrotu dzieci do wychowania w rodzinie w latach 2009 – 2011 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 14 lipca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Domu w zakresie objętym kontrolą.

W kontroli ustalono, że zasady organizacji pracy dla realizacji zadań dotyczących powrotu dzieci do życia w rodzinie naturalnej, pracy z rodziną naturalną oraz współdziałania z ośrodkami adopcyjno – opiekuńczymi i sądami rodzinnymi, ustalone zostały w postanowieniach statutu i regulaminu organizacyjnego Domu. Zasady te były przestrzegane w bieżącej działalności. We wszystkich przypadkach objętych kontrolą, dzieci zostały umieszczone w Domu na podstawie postanowień właściwych sądów oraz skierowań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzyżowie. W sytuacjach, w których powiaty

kierujące dzieci nie dołączyły do wniosków wszystkich wymaganych dokumentów, niezwłocznie podejmowane były działania interwencyjne i wyjaśniające.

Wychowawcy oraz pedagog, zatrudnieni w Domu, podejmowali próby współpracy z rodzinami dzieci. Miały one charakter incydentalny lub okolicznościowy, co było wynikiem braku chęci do takiej współpracy ze strony rodzin. Źródłem wiedzy o pracy socjalnej z rodzinami wychowanków, w ich środowisku lokalnym, były rozmowy z pracownikami ośrodków pomocy społecznej i wywiady środowiskowe, które nasilały się głównie w okresach poprzedzających urlopowanie wychowanków do domów rodzinnych.

W kontroli ustalono, że dzieci posiadały indywidualne plany pracy, opracowane niezwłocznie po ich przybyciu do Domu, na podstawie informacji zawartych w dokumentacji. Plany, opracowane po raz pierwszy lub aktualizowane w II półroczu 2010 r. i w I półroczu 2011 r., były podpisane przez pedagoga oraz – w przypadku starszych dzieci – także przez wychowanków. Uwzględniały one działania krótko- oraz długoterminowe, wyniki analizy zmian rozwoju dzieci podczas ich pobytu w Domu, a także efekty pracy socjalnej prowadzonej z rodzinami. Aktualizacja planów pracy dokonywana była nie rzadziej niż raz na pół roku. W Domu nie obowiązywał jednolity wzór indywidualnego planu pracy z dzieckiem, zaś sposób ich przygotowania był uzależniony od poszczególnych wychowawców. W treści planów pracy zawarte były ogólne zapisy, dotyczące: współpracy z rodziną, kształtowania pozytywnych zachowań społecznych, rozwijania samodzielności, kształtowania równowagi emocjonalnej, zapewnienia powodzenia szkolnego i dbania o dobry stan zdrowia – które były przez niektórych wychowawców szczegółowo rozpisywane na poszczególne zamierzenia.

W planach tych nie określano sposobów pomiaru – wskaźników – oceniania zadań, a realizacja zadań przedstawiana była opisowo, z określeniem stosowanych metod działania. Treść niektórych planów pracy nie dawała jednoznacznej odpowiedzi, które z zadań – i w jaki sposób – były realizowane. Dotyczyło to m.in. planów pracy z dwójką rodzeństwa B. oraz czwórką rodzeństwa K., którzy sprawiali istotne problemy wychowawcze.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, powyższe plany spełniały wymogi formalne, wynikające z przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie *placówek opiekuńczo – wychowawczych* (Dz. U. Nr 201, poz. 1455), jednak ich merytoryczna wartość nie pozwalała na ocenę jakości i zakresu ich realizacji.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia pracę stałego zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka.

We wszystkich przypadkach, objętych kontrolą, stały zespół analizował stosowane metody pracy z dziećmi i ich rodzinami oraz dokonywał oceny zasadności dalszego pobytu

dzieci w Domu. W koniecznych przypadkach wnioskował o informowanie sądów o potrzebie umieszczenia dziecka w innej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Posiedzenia stałego zespołu odbywały się z częstotliwością określoną w § 10 ust. 3 cyt. rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych. W okresie objętym kontrolą dwoje dzieci zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych, zaś czworo dzieci powróciło do rodziny naturalnej. Nie występowały przypadki adopcji.

W kontroli ustalono, że w badanym okresie pracownicy Domu zatrudnieniu byli w łącznym wymiarze 22,5 etatu, w tym 13 etatów zajmowała kadra pedagogiczna. Liczba i kwalifikacje osób stanowiących kadrę pedagogiczną były zgodne z wymogami określonymi w § 8 ust. 3 oraz 37–39 cyt. rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych, zaś liczba zatrudnionych była wystarczająca w stosunku do rozmiarów prowadzonej działalności.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że rzeczywista liczba dzieci przebywających w Domu była zgodna z limitami, ustalonymi przez Radę Powiatu Strzyżowskiego.

W kontroli ustalono, że ww. limity wynosiły – do dnia 26 października 2010 r. – 41 miejsc, a po tej dacie – 30 miejsc, a w tych ilościach były także dzieci z niepełnosprawnością fizyczną lub umysłową. W wyniku realizacji programu naprawczego Dom został przystosowany do pobytu takich dzieci i zapewniał im różnego rodzaju zajęcia specjalistyczne, wychowawcze, korekcyjne, terapeutyczne oraz odpowiednią rehabilitację.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, środki na finansowanie działalności Domu zabezpieczały niezbędne potrzeby.

Wykonane w badanym okresie wydatki wyniosły od 1.212,4 tys. zł w 2008 r. do 1702,4 tys. zł w 2010 r. Były one wyższe od 8,5% w 2008 r. do 32% w 2010 r. w stosunku do planowanych wielkości tych wydatków, ujętych w uchwałach budżetowych, przyjętych przez Radę Powiatu. Wzrost planowanych wydatków był możliwy dzięki uwzględnieniu dodatkowych potrzeb, zgłaszanych przez Dom, w tym dotyczących osiągnięcia wymaganych standardów.

W kontroli ustalono, że średnie wydatki na 1 osobę w Domu, systematycznie rosły. Wynosiły one od 2.365,24 zł w 2008 r. do 3.956,23 zł w I półroczu 2011 r. Znaczący wzrost tych wydatków (o 67 %) był spowodowany głównie niezmienną liczbą zatrudnionych – 22,5 etatu, przy zmniejszającej się ilości dzieci – od 41 w 2008 r. do 30 w I półroczu 2011 r. – przebywających w Domu.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w Domu, ustalony na: 2008 r., 2009 r. i 2011 r. – został wyliczony według zasad określonych

w art. 6 pkt 15 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (Dz. U. Nr 64, poz. 593 ze zm.), natomiast na rok 2010 został ustalony błędnie.

Na podstawie analizy kalkulacji, będącej podstawą wyliczeń średniego kosztu utrzymania dziecka w Domu na 2010 r., ustalono, że koszt ten został zaniżony w stosunku do prawidłowej wysokości, co skutkowało zaniżeniem kwoty odpłatności za pobyt w 2010 r., dzieci – pochodzących spoza terenu powiatu strzyżowskiego – łącznie o 134,61 zł. Błędne wyliczenie średniego kosztu nastąpiło w Starostwie Powiatowym w Strzyżowie, zaś średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w Domu został opublikowany przez Starostę Strzyżowskiego w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego Nr 8, pod pozycją 192.

Zgodnie z przepisami art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. *o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych* (Dz. U. Nr 14, poz. 114 ze zm.) naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest nieustalenie należności Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych albo ustalenie takiej należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, ze względu na wysokość środków publicznych niewpłaconych na rachunek Starostwa Powiatowego w Strzyżowie, stopień szkodliwości dla finansów publicznych jest znikomy, stąd Najwyższa Izba Kontroli nie będzie wnioskować o dochodzenie odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Stwierdzono, iż w okresie objętym kontrolą w Domu występowały zjawiska patologiczne, polegające na wandalizmie, agresji i przemocy wychowanków wobec innych wychowanków. W kilku przypadkach musiała interweniować policja, zaś w stosunku do trojga dzieci: rodzeństwa S.B i M.B. oraz wychowanki A.K. – toczyło się postępowanie w sprawach nieletnich. W stosunku do dwóch wychowanek – S.B. i M.K. – właściwe sądy wydały postanowienia o umieszczeniu ich w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych. Zjawiska patologiczne, występujące w trakcie procesu wychowawczego, były szczegółowo dokumentowane, najczęściej w formie notatek służbowych wychowawców oraz pism, kierowanych do różnych instytucji.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że w celu zapobieżenia takim zjawiskom w przyszłości, podjęto w Domu szereg działań, nie stwierdzono jednak, aby działania te zostały uwzględnione w treści indywidualnych planów pracy wychowanków, których dotyczyły bezpośrednio.

Działalność Domu była przedmiotem kilku kontroli przeprowadzonych w okresie: 2008 r. – I półrocze 2011 r., w tym kontroli prowadzonych w ramach nadzoru sprawowanego przez Wojewodę Podkarpackiego i Starostę Strzyżowskiego. Kontrole prowadzili także przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy, Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektoratu Sanitarnego i Państwowej Straży Pożarnej.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że nieprawidłowości i uchybienia, wskazane przez organy kontrolne, zostały usunięte, a wydane zalecenia pokontrolne zrealizowano.

Przedstawiając Pani Dyrektor powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, wnosi o zapewnienie, by indywidualne plany pracy z wychowankiem Domu:

- opracowywano w sposób umożliwiający uzyskanie odpowiedzi, które z ujętych w nich zadań były realizowane i w jaki sposób,
- uwzględniały działania przeciwdziałające zjawiskom patologicznym występującym w procesie wychowawczym.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, zwraca się do Pani Dyrektor, o przesłanie w terminie 30 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, przysługuje Pani Dyrektor, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie zawartych w nim ocen, uwag i wniosków.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie rozpatrzenia zastrzeżeń.